

Д-р Петро Остерчо
**ДО ПИТАННЯ ПРИЛУЧЕННЯ ЗАКАРПАТТЯ
ДО Ч.С.Р. В 1919**

(3)

Ужгород був пильно обсаджений мадярськими військами та контролюваний мадярською поліцією, в Ужгороді відбулися народні збори — 9 листопада 1918 р. — підготували до речі, провідники карпато-українськими патріотами, на чолі з о. А. Володимиром, на яких організовано також Руську Народну Раду. Очолював її — з обрахунку українських діячів — о. д-р Омелян Савос, який був широким мадяром, хоч і критичував всі несправедливості з боку мадярських властей, але мав впливу в Будапешті. Тодішні карпато-українські політичні діячі ще не були певні, що вдасться вирвати Закарпаття з мадярських рук, тому, з одного боку вели акцію серед народу за злику з Україною, будучи з провідниками провідні в контакті, а з другого боку намагалися здобути максимум політичних прав для Закарпаття в кордонах Мадярищини, якщо б не вдалося його злику з материнкою Україною. І дійсно, о. д-р Савос виборов закон про автономію, що був прийнятий мадярським парламентом 21 грудня 1918 р. Інша справа, що цей закон не задовольняв карпатських українців і коли 18 березня 1919 р. відбулася перша й остання сесія закарпатського пробізоричного союзу в Мукачеві, як автономного законодавчого тіла Руської Країни, то через незадоволення домагань закарпатців, на вимогу о. Константина Грєбара (пізнішого губернатора Підкарпатської Русі) члени того союзу розійшлися вже першого дня й мали зійтися аж тоді, коли мадярський уряд був би згодний задовольняти карпато-українські домагання автономних, а зокрема територіальних прав.

У кожного випадку, Ужгородська Рада, яка була ніби за збереження Закарпаття

НА ЖИДИВСЬКІ ТЕМИ

(Продовження зі ст. 2-ої)

— у Бродях, а Герман Мізес — у Дрогобичі. До них приїхав представник Торговельної Палати в Бродях д-р Натан Коппер та д-р Альберт Мендельбург з Кракова. Разом з іншими жидівськими репрезентантами з Буховини, Моравії та Відня вони утворили самостійну групу. Це ствердження не перешкодило автору вже на 84-й сторінці писати, що „українці (в 1860-х рр.) були найзавзятішими противниками жидівської емансипації. Між українськими заступниками було тоді багато священників і селян, що горіли ненавистю до жидів. Побіч соціальних були до того також політичні причини. Бо тому, що поляки приписували жидів до свого народу, вони дістали більшість у краї. Жиди тулилися тоді до жидівської культури, а не до ніжчої української. Це, очевидно, не виключало політичних маневрів і пактів з українцями, якщо це їм було вигідно. Але взагалі жиди були між молотом і ковалем“.

Тут тільки одна замітка не обходиться. В політиці нема односторонніх пактів. Коли, наприклад, українці договорювалися із жидами, то це були двосторонні договори, які були вигідні для одних і для других, отже, і для жидів. Українці все свої договори тримали на чужині. Про поляків не можна цього сказати, як це видно з цієї книжки.

На сторінці 98-й читасмо так: „Як ми вже писали, асиміляція (в Галичині) давніше була німецька, а пізніше стала жидівською. У 1880 роках аж 300,000 жидів пода-

**КОНФЕРЕНЦІЯ ЕПИСКОПАТУ
І ДУХОВЕНСТВА**

В дні 9-10 січня ц. р. в церкві св. Ап. Петра і Павла в Йонгтауні, Огайо, відбулася дводенна конференція єпархії і клиру Української Православної Церкви в ЗДА, присвячена біжучим справам тієї ж Церкви. Учасники в нарадах взяли всі чотири Владиків зазначеної Церкви, а саме: Митрополит Іван Теодорович, Архиспископ Метислав, канцлер У. П. Церкви, з орденом в Баварії Брук, Нью Джерсі, Архиспископ Геннадій із Шинга та Єпископ Володимир із Дітройта, де вони мають власні осідли — катедри. З духовенства прибуло 65 осіб, з різних стейтів Америки.

Всі Владиків і ряд священників виступили з промовами й доповідями богословського, літургичного та церковно-організаційного характеру. До президіяльного стола, біля Владиків, покликано о. мітра В. Каськова, одного із найстарших і найбільш заступників священників-північів УПЦеркви в ЗДА. Передискусювано ряд важливих проблем Церкви, присвячуючи головну вагу дальшому розвитку церковного життя УПЦеркви. Речником найбільш колючих справ і добутих досягнень Митрополіт — був Архиспископ-канцлер Метислав. Владика цей сконцентрував увагу всього зібраного духовенства, а тим і всіх вірних своєї Церкви, на дві речі: недавню розпочату в Баварії будову Церкви „Нам'ятка на честь і молитовний спогід тих мільйонів українців, які погинули в царстві червоного сатани на Рідних Землях в обороні Божих і людських прав свого народу. Того роду церква-пам'ятник на американ-

ЗАМІСЦЬ ФЕЙЛЕТОНУ

О. Сип

КАНАДА ГРЯДЕ!

Газети останнього часу розписали про гурагани „Кони“ й „Діану“, що десь біля Флориди організують ся й на нас рушати хочуть. „Не співайте мені ті пісні!“ — скажу. Нам більша небезпека з протилежного напрямку загрожує... Побував я оце, після однієї перерви, знову в Канаді. В Торонті, тобто. Ніщо ніби й не змінилось за ті два роки: „Україна“ (футбольна), як і тоді, чемпіонствує, Самчука, як і тоді, в хаті нема. Спека й тепер незгріша американської... Але під церквою не той образ: людей обмаль, ні одного знайомого... — Що це таке? — питаю першого стрічного — два роки тому ціле Торонто під церквою було... — Ба! — За той час багато змінилось. Тепер під церквою тільки „богомільні“ й „безкарні“ збираються. Хто має „кару“, на „Полтаву“, чи в „Підлюте“ (це оселі наші) їде... Розчаровано опускає руки... І тут „кари“ і тут поспіх!... (а ви ж того й їхали сюди, що тут — так мовити б, — „село і серце одпочине“...).

Врешті авечері оселечили своїми „Метеорами“ пригрімили. Боже! — як змінились ці люди!... Все галасливе, розсіяне, „соняшні клірени“ з них грають (а ви того й їхали сюди, щоб у британський пошав від галасу Америки відпочити...).

Чому б нам не сміялися — гомоніти?! — кажуть — Всі здорові, хата, власна те, все в хаті... В хаті ваші вакаційні мрії остаточно розкладаються. У куті кухні: рефріджератор, в пральні машина, в ванній прання, сушення й (мабуть) прасування.

— Ну, — здигаєте плечима — коли в вас ще й теле-

3 Голосів Української Преси

**КОНЕЧНІСТЬ ВЗАЄМНИХ
УСТУПОК ДЛЯ ДОБУТТЯ
ПОРОЗУМІННЯ**

Розпорощення українських партійно-політичних сил та явучіся безладдя в існуючих політичних центрах дійшло до таких розмірів, що вони — особливо на ті теперішньої міжнародної ситуації — викликає поважне отримання серед різних ід і в окремих діляч. Уважаючи таку реакцію здоровим явищем, яке подає надію, що з теперішнього політичного хаосу на еміграції використануться новий порядок, може це триватиме, як той, що настав був теж під натиском української публічної опінії в 1948 році, коли покликано до життя УНРаду, — підтримуємо публічну дискусію на цю тему, якщо тільки в таких голосах з здоров'я думки. Тому після надрукування у нашому щоденнику вже деяких інших матеріалів на цю тему, передаємо тут частинно статтю, яка поглянула п. з. „Консолідація“ в північній „Українській Вісті“ в Новому Ульмі в ч. 67 з 7 вересня ц. р. Органи УРДП, який стоїть на платформі УНРади. Автор цієї статті мав на увазі до розмов, переведених недавно з д-ром В. Галаном, під час його перебування в Німеччині.

Відома, що деякі наші політичні групи стоять осторожно. УНРада лише з причини й заперечення доцільності й існування. Вони наприклад, на протязі років твердять, що лише усунення деяких пунктів з конституції УНРади може спричинити до того, що на її платформі знайдуться досить місця для співпраці всієї української еміграції, що сьогодні залишається поза У. Н. Радою.

Достойний гість з Америки, англо-американським своєю та своїх американських друзів точку погляду, сказав, що з огляду на некорисну для нас міжнародну ситуацію та на тимчасову безперспективність, що випливає з результату політики коєкстенції, треба всім українським патріотичним силам на еміграції наразі діяти до якогось спільного знаменника. Ми не будемо далі від правди, коли скажемо, що подібну точку погляду заступають майже всі провідні українські політичні організації та діячі існуючих центрів, лише до цих пір не робилося помітних зусиль, щоб консолідація стала докормним фактом. Самі заклади не бачили, очевидно, не могли дати ніяких наслідків. Така

**Українці стейтів Нью Йорку, Нью Джерзі
і Пенсильванія!**

**УКРАЇНСКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
СВ. ВОЛОДИМИРА**
(334 Схід, 14 вул., Нью Йорк)
в і з н а ч а с

на УКРАЇНСЬКОМУ СЕЛІ, що знаходиться поміж
Містами Бавид Брук і Нью Бронсвік, Нью Джерзі

„СВЯТО ПРАЦІ“ — LABOR DAY

в неділю, 4-го вересня 1955 р.
СВЯТО ПОЧНЕТЬСЯ ПОЛЮВОВО СЛУЖБОВОЮ
з УЧАСТЮ ЦЕРКОВНОГО ХОРУ
ПОЧАТОК о 10:45 год. ранку.

По відправі — ТОВАРИСЬКА ЗАБАВА — до пізнього
вечора з участю ОРКЕСТРИ.

Канічки можна набути в Канцелярії Церкви св. Володимира (334 Схід, 14 вул.) — Подорож на свято з поворотом коштує 2 дол. і 50 цент. із вступом.

Автобус відхитимуть від Церкви св. Володимира о 9 год. ранку.

До численної участі в цьому святі широким запрошує всіх Церковний Комітет

УВАГА! БАЙОН, Н. ДЖ. ТА ОКОЛИЦІ!
УКРАЇНСКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
СВ. СОФІЇ
улаштує
ПІКНІК
на своїй Площі коло Церкви 39 West 22 Street
Bayonne, N. J.
в неділю, 28-го серпня 1955 р.
о год. 2-й пополудні.
Музика Пана ДАНИКА!
За добру забаву ручить — Церковний Комітет.

УВАГА! Пассейк, Н. Дж., і Околиці!
Українська Православна Церква
св. Вознесення
45 ГОВП ЕВЕНЮ, ПАССЕЙК
улаштує
ВЕЛИКИЙ ПІКНІК
в неділю, 28-го серпня 1955 р.
(Sunday, August 28, 1955)
at VISENTIN'S PICNIC GROVE
cor. Saddle River Road and Morlot Ave., Fair Lawn, N. J.
Початок о год. 1-й пополудні.
О 1-й години попол., автобус буде чекати перед церквою звідки заведе людей на пікнікову площу.
Знава Оркестра н. НОСІНА СІГУРА буде грати на пікніку.
Багатий буфет в заряді Сестрицтва.
На цей наш пікнік запрошуємо всіх Українців з околиці Пассейк.
Комітет

**УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ
У ФІЛАДЕЛФІ**
приймає
ЗГОЛОШЕННЯ НА ШК. РІК 1955-56
Початок навчання 1-го вересня 1955

ПРЕДМЕТИ НАВЧАННЯ:
фортепіан, скрипка, хорівний спів, музична грамота, основні музичні, сольфедж, гармонія.

УЧИТЕЛЬСЬКИЙ ЗБІР
А. ОГРОДНИК — теорет. предмети
Ю. ОРАНСЬКИЙ — теор. предм. і фортепіан
В. ПЕРФЕЦЬКИЙ — фортепіан
Р. САВИЦЬКИЙ — фортепіан
О. СИМОНІЧ — скрипка
Н. СЮБОДІН — фортепіан
Р. ТРИМІНЦЬКА — фортепіан
І. ЧУМОВА — фортепіан

Лекції відбуватимуться в різних пунктах міста, залежати від місця замовлення учнів.

Зголошуватись телефонічно на ч. РО 5-7476, або безпосередньо в Учителя.

ЛІТЕРАТУРНА НОВИНКА
Олена Замчалка
**ОГЛЯНУВШИСЬ
НАЗАД...**
Збірка з 16-тих оповідань із найближчої минулості. Усі вони прослідують національно-виховним, антикомуністичним і протисоціалістським ідейним змістом і читаються з захопленням.

Стор. 232, ціна 1.50 дол.

Замовляти:
"СВОВОДА"
P. O. Box 346
Jersey City 3, N. J.

НА ЧАСІ ПРОЧИТАНТЕ!
Ялта, царський палад, де відбувалася Конференція Рузвельта-Черчилля-Сталіна, — історичні місця так цікаво описані у повісті:

**„СЕЛЯНСКА
САНАТОРІЯ“**
О. ЗВІЧАНИНОЇ
Ціна \$1.65
Одержано кілька примірників.

Замовляти:
"СВОВОДА"
P. O. Box 346
Jersey City 3, N. J.

**КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІЙ ВІДДІЛ ЦЕРКОВНОЇ РАДИ
Св. Троїцької Парафії УАПЦ в Нью Йорку**
— влаштує —
в суботу, 3-го вересня та неділю, 4-го вересня ц.р.
НАУКОВО-РОЗРИВНОВУ ПРОГУЛЬКУ

ДО: 1. Історичних індійських нечер.
2. Печер Лінольма.
3. Музею мистецької фортеці б. Гунтінгтона.
4. Річковий парк Гарисбургу.
5. Пенсильванський Капітолій (будинок американського Конгресу).

Решта вільного часу — це відпочинок з буфетом і забавою над чудовими озерами. Від-їзд автобусу в суботу о год. 7 рані з 4-ої Евєні між 21 і 22 вул. Іст. Поворот до Нью Йорку в неділю вечором. — Ціна квитка — \$9.00 — місця в автобусі номеровані.

Замовляти разом з гринами до 30-го серпня — вислати на адресу:
B. DZIWAŁ, 1733 BLEESCKER ST., BROOKLYN 37, N. Y.

KNOW YOUR AMERICA!

MAP OF THE WORLD

Яка є найстарша республіка в світі?

СЛІДКУНТЕ ЗА ПРАВИЛЬНОЮ ВІДПОВІДДЮ В ОГОЛОШЕННІ НАСТУПНОГО ТИЖНЯ В ЦІЙ ГАЗЕТІ.

KNOW THE TRIDENT
Savings & Loan Assn.

Починайте щадити тепер на подорож, яку плануєте. Шадіть так і для забезпечення, як і для приємності. Тут Ваші фонди з забезпечені до \$10,000.

Останнього тижня було питання: Хто винайшов перше придатне пічє перо? Відповідь: Waterman, 1884.

Trident
SAVINGS & LOAN Association
1935 W. 51st STREET • GROVEHILL 6-7822 • CHICAGO, ILL.

